

## Deialdia // Call For Papers // Convocatoria

### GERNIKA(K)/GUERNICA(S) NAZIOARTEKO KONGRESUA

**Data:** 2024ko ekainaren 13 eta 14a.

**Tokia:** Gernika-Lumo, Bizkaia. Aurrez aurreko modalitatea.

Osoko ponentziak: Elai-Alai Aretoa (Gernika-Lumo)

Gainerako solasaldiak: Euskal Herria Museoa (Gernika-Lumo)

**Antolatzailea:** MHLI (Memoria Historikoa Literatura Iberiarretan) ikertalde konsolidatua (Euskal Herriko Unibertsitatea, UPV/EHU)

**Key speakers:** Stefanie Schüler-Springorum (Technische Universität Berlin), Xabier Irujo Amezaga (University of Nevada Reno), Mari Jose Olaziregi Alustiza (Euskal Herriko Unibertsitatea, UPV/EHU), Jorge Luís Marzo (BAU Centre Universitari de Disseny), Rocío Robles Tardío (Universidad Complutense de Madrid).

Deialdi honen bitartez, Euskal Herriko Unibertsitateko (UPV/EHU) **MHLI** (IT1579-22) ikertalde konsolidatua Gernikan, 2024ko ekainaren 13 eta 14an, **Nazioarteko Kongresua** ospatuko dela iragartzera dator, **Gernika(k)/Guernica(s). Trauma historikoaren birsemantizazioak** izenburupean. Kongresuaren ardatz izango dira Gernikako bonbardaketaren errepresentazio kulturalen eta Pablo Picassoren koadroaren eguneratze eta fenomeno transmedialen inguruko hausnarketak.

Kongresuan parte hartuko duten hizlarien zerrenda oparoan argi antzematen da giltzarri den diziplinarteko planteamenduaren isla. Hain zuzen ere, jakintza arlo askotako adituak arituko dira hizlari: besteren artean, ikerketa politiko eta historikoetan espezializatutako Stefanie **Schüler-Springorum** (Technische Universität Berlin); historialaria eta Nevadako Unibertsitateko Center for Basque Studies-eko zuzendaria den Xabier **Irujo Amezaga**; Euskal Literatura garaikideko espezialista den Mari Jose **Olaziregi Alustiza** (UPV/EHU; MHLI Ikertaldeko zuzendaria eta Ikertzaile Nagusia); Artearen Historian, Ikasketa Kulturaletan eta arte komisariotzan jakitun den Jorge Luís **Marzo** (BAU, Centre Universitari de Disseny Barcelona) eta baita MNCARSkon "Repensar Guernica" proiektuko kide den Rocío **Robles Tardío** arte historialariaren (Universidad Complutense de Madrid) pareko adituak ere. Horiez gain, aritu gonbidatuak izango dira MHLI ikertaldeko kanpo kolaboratzaile hauek: Dolores Vilavedra (Universidad de Santiago de Compostela), Maitane Ostolaza (Université de Perpignan), Iker González-Allende (University of Nebraska), Estibalitz Ezkerra (Arizona State University) eta María Oianguren (Gernika Gogoratu).

Bai *key speakers* edo hizlari nagusien zerrendak, bai haiek eskainiko dizkiguten hitzaldi sortak asmoa du etorkizuneko parte-hartzaileek era askotako ikuspuntu, metodologia eta ikerketa arloak elkarriketan jarri eta elkartrukatzeko abagunea sortzea. Gernika, **gertakizun** eta **oroimen gune** den neurrian, Santnerren hitzetan, «tai gabe eguneratzen da eta bizirik dirau», edo Roberto Calassoren hitzetan, *isla* edo *oihartzun* eran *dirdiraturaz*, *durundi eginez* errepikatzen da «ezin konta ahala bizitzetan». Azken buruan, Warburgen esanei jarraiki, nola gertaerak hala artefaktuak, badute *post-bizitza* tankerako bat, geruza askokoa, dela ikonografikoa, dela artistikoa, dela oroimenezkoa, dela politikoa. Beraz, ikergaiak eskatzen duen diziplinartekotasuna da kongresu honek ahalbidetu eta sustatu nahi duena.

Nazioarteko Kongresuan, Gernikako Bakearen Museoaren eskutik, oroimen gune eta gatazka lekuak zeharkatuko dituzten **bisita gidatuak** egingo dira. Gainera, Bakearen Museoan bertan MHLIko artearen historialariek komisariatutako aldi baterako **erakusketa** izango da ikusgai, zeinak kongresuaren gaiarekiko harreman estua izango duen.

Interesatuei gonbita egiten diegu beren proposamenak bidaltzearekin batera (euskaraz, gaztelaniaz ala ingelesez) parte har dezaten anbizio handiko truke akademiko honetan. Ondoko **gai nagusien** inguruan ardaztuko dira ekarpenak:

- 1: Gernika, oroimen gune (*lieux de mémoire*).** Gernika bezalako oroimen guneen gaurkotasun nabarmenak, *Zeitgeist* anti-memoriaren zein egia likidoaren etengabeko mehatxupean, eskatzen du berrikuspen akademikoa eta diziplina guztietako espezialisten elkarlana. Ardatz tematiko hau Gernikan ardaztuko da, memoria(k) sortzeko gune edo memoria eztabaidatuen zein lehian dauden memorien jatorri gisa. Gernika oroitzeko eta oroitua izateko gaitasuna duen gune gisa. Gernika *Mahnung* gisa; ohartarazpen gisa, ez bakarrik bere historia kontatu edo bere trauma oroitzapen kolektiboan hedatzen duen oroitzapen bizia izanik, baita antzekoak izan daitezkeen gertakarien abisu gisa ere.
- 2: Gernika, esanahi politikoa.** Ardatz tematiko honetan jasoko dira gertakizun traumatikoaren garrantziari bonbardaketaren esangura sinbolikoaz eta Gerra Zibileko testuinguruan betetako lekuaz haratago erreparatzen dioten proposamenak. Hortaz, *Tatort* gisa jorratuko da Gernika («krimenaren gertaleku», bai hilketa kultural, bai giza hilketa legez). Halaber, 1936-1939ko gatazka aise gainditu duen sorgune modura erreparatuko zaio gaiari, narrazio politiko eta identitario desberdinen sorgune izan den *locus* modura, beraz.
- 3: Gernika, dispositibo artistiko.** Alor honetan, berriz, Artearen Historiatik ez ezik, Kultura Ikasketetatik, irudien historiatik zein ikonografiatik abiatutako hausnarketa orori egingo zaie leku. Gogoeta horrek ez du oinarritzat gertaera politikoa edo oroimen gune fisiko ala sinbolikoa hartuko, Picassoren artelana baizik; hots, koadroaren nazioarteko oihartzuna. Bere biziraupenari erreparatuko

zaio une oro aldatzen ari den narratiba eta diskurtso antibelizista gogoratzeko gai den tresna gisa, indarrean egotea eta bizirik irautea lortu duena etengabe garatu eta mugagabeki egokituz –bere *post-bizitzan*, Warburgek emaniko zentzuan, eta hertsiki lotuta ikusizko arte adierazpenekin zein luzaroan irauteko eta gaurkotasunari eusteko ahalmenarekin–.

**4: Gernikaren birsemantizazioak.** Aurreko puntuarekiko hartu-eman estuan, Picassoren *Guernica*-ri *biziraupenetatik* heldzea da xedea. Horretarako, dispositibo artistikoak ikono bilakatzeko eta noiznahi zein nonahi, *isla* edo *oihartzun* modura berragertzeko duen ahalaz hausnartuko da; gatazkek edo aldarrikapen sozial, politiko, zibil, kultural eta identitarioek markatutako beste leku batzuetan duen presentziaz, preseski.

**5: Beste Gernika(k).** Azterketa konparatua planteatzen duen zeinahi hurbilketa da hari nagusia. Beti ere kasu bizkaitarretik abiatuta onartuko dira, batetik, Euskal Herri mailan –Otxandio, Durango– sakontzen duten proposamenak eta, bestetik, Gerra Zibilean espainiar Estatuan edo Euskal Herrian gertatutako operazio militarren, zigorren edo terrorismoen testuinguru jakinaren koordenada tenporal eta geografikoak gainditzen dituzten planteamenduak ere.

**6: Gernikaz haratago: oihartzunak, Iberiar Penintsulan.** Eredu tematiko honetan bestelako proposamenak bilduko dira –batik bat literaturatik eta horri lotutako Memoria Ikasketetatik datozenak, baina zabalik dago beste hurbilketa batzuk aurkezteko aukera–, Gernikak *dirdiratzeko* eta *durundi* egiteko duen gaitasunari buruz hausnartze aldera. Aipatu Calassiar zentzuan, asmoa baita Gernika(k) berragertzeko eta bizirauteko duen ahalmenaz, edo, bestela esanda, euskal eremua gainditzen duten espazio literarioetan «beste bizitza» batzuk bizitzeko duen ahalaz gogoetatzea. Bereziki ongietorriak izango dira, alde horretatik, Gernikako gertakizun traumatikoaren oroitzapenaren presentzia ardatz duten planteamenduak, baita memoria(k), adierarik zabalenean, beste literatura iberiar batzuetan pizteko gai d(ir)en elementu gisa ere.

**7: Gernika(k), hezkuntzan:** ardatz honetan bilduko dira iraganeko gertakari traumatikoak didaktikatik lantzen dituzten proposamenak, eta baita hezkuntzak memoriaren transmisioan eta gizarte demokratikoen eraikuntzan izan duen garrantzia aztertzen dutenak ere. Espresuki izanen dira ongietorriak, proposamen didaktiko berritzaileak gune izanik, memoriaren eta artearen arteko elkarrizketa aztertzen duten kasu azterketak.

### Proposamenak aurkezteko epemuga:

- **Hitzaldien proposamenak 2024ko otsailaren 29a baino lehen** bidali behar dira: hitzaldiaren izenburua, zein gaitan ardatzen den eta 250 hitz inguruko laburpena,

euskaraz edo gaztelaniaz (biek ala biek ingelesezko itzulpena izan behar dute) edo ingelesez (kasu honetan, euskarazko edo gaztelaniazko itzulpena gehitu behar zaio), ohar biografiko laburrekin batera (10 lerro, gehienez) (txantiloia: <https://acortar.link/U5D6TE>), bidali proposamena helbide hauetara: [miguel.rivas@ehu.eus](mailto:miguel.rivas@ehu.eus) eta [ana.gandara@ehu.eus](mailto:ana.gandara@ehu.eus).

- Batzorde antolatzaileak berrikusi ondotik, kongresuaren zuzendaritzak emango du **onarpen erabakiaren berri 2024ko martxoaren 15a baino lehen.**
- Hitzaldiak (**15 minutukoak**) **euskaraz, gaztelaniaz ala ingelesez** eskainiko dira; ez da aldibereko itzulpen zerbitzurik egongo; horregatik, aurkezpeneko ikus-baliabideak (PPTa, kasu), erabili gabeko beste bi hizkuntzetarik batean proiektatu beharko dira.

### Kongresu ondoko argitalpena:

- Hautatutako hitzaldiak **prestigiosko argitaletxe** batean (SPI, Q1) argitaratuko dira.
- Argitaragai diren lanak aurkezteko epemuga: **2024/09/02.**
- Argitaratzekotan, **arau editorialak** bete beharko dituzte lanek; arauok kongresuaren webgunean zintzilikatuko dira, aurki (ikus dokumentuaren amaierako QR edo esteka).
- Proposamenak [miguel.rivas@ehu.eus](mailto:miguel.rivas@ehu.eus) eta [ana.gandara@ehu.eus](mailto:ana.gandara@ehu.eus) helbideetara bidali behar dira.

### Izen-emateak:

#### Epeak:

- **Hizlari** gisa izen-emateko epeak: **2024/03/15-2024/03/31** bitarte.
- **Entzule** gisa izen-emateko epeak: 2023/12/01-2024/04/30 bitarte.

#### Prezioa:

- **Hizlarien** kuota orokorra: **100€ 2024/03/31**ra bitarte (ikasle eta langabetuek 50€); data horretatik aurrera, 150€.
- Hitzaldirik eskainiko ez duten **entzuleen** kuota orokorra: **75€ 2024/03/31**ra bitarte (ikasle eta langabetuek 40€); data horretatik, aurrera 100€.
- Izen-ematearen fitxa, bai eta informazio xeheagoa, kongresuaren webgunean argitaratuko da (ikus dokumentuaren amaierako QR edo esteka).

### Gogoan hartzeko epeak:

- 2023/12/01: **entzuleentzako izen-ematearen** hasiera.
- **2024/02/29: komunikazio proposamenak** aurkezteko epemuga **luzatua.**
- **2024/03/15:** hitzaldiaren **berrespena** jasotzeko epemuga.
- **2024/03/15:** **hizlarien izen-ematearen** hasiera.
- **2024/03/31:** **hizlarietako izen-emateko** epemuga.
- **2024/03/31:** **kuota murriztu**etarako epemuga.
- 2024/04/30: **entzuleetako izen-emateko** epemuga.

- 2024/09/02: argitaratzeko **artikuluaren proposamena** bidaltzeko epemuga.

### **Kongresuaren zuzendaritza:**

Ana Gandara Sorarrain (Euskal Herriko Unibertsitatea, UPV/EHU; MHLI)  
Mari Jose Olaziregi Alustiza (Euskal Herriko Unibertsitatea, UPV/EHU; MHLI)  
Miguel Rivas Venegas (Euskal Herriko Unibertsitatea, UPV/EHU; MHLI)

### **Batzorde zientifikoa:**

Jesús Alonso Regalado (City University of New York)  
Gorka Mercero Alzugarai (University of Liverpool)  
Iratxe Momoitio Astorkia (Fundación Museo de la Paz de Gernika)  
Francesc Montero Aulet (Universitat de Girona)  
Joan Oleza Simó (Universitat de València)  
Xavier Pla i Barbero (Universitat de Girona)  
Joan Ramon Resina (Stanford University)  
Jacqueline Urla (University of Massachusetts, Amherst)  
Ulrich Winter (Philipps Universität Marburg)

### **Batzorde exekutiboa:**

Izaro Arroita Azkarate (Euskal Herriko Unibertsitatea, UPV/EHU; MHLI)  
Mikel Ayerbe Sudupe (Euskal Herriko Unibertsitatea, UPV/EHU; MHLI)  
Amaia Elizalde Estenaga (Euskal Herriko Unibertsitatea, UPV/EHU; MHLI)  
Miren Ibarluzea Santisteban (Euskal Herriko Unibertsitatea, UPV/EHU; MHLI)  
Garbiñe Iztueta Goizueta (Euskal Herriko Unibertsitatea, UPV/EHU; MHLI)  
Andere Larrinaga Cuadra (Euskal Herriko Unibertsitatea, UPV/EHU; MHLI)  
Ismael Manterola Ispizua (Euskal Herriko Unibertsitatea, UPV/EHU; MHLI)  
Pio Perez Aldasoro (Euskal Herriko Unibertsitatea, UPV/EHU; MHLI)  
Mikel Onandia Garate (Euskal Herriko Unibertsitatea, UPV/EHU; MHLI)  
Beñat Sarasola Santamaria (Euskal Herriko Unibertsitatea, UPV/EHU; MHLI)

### **Idazkaritza teknikoa:**

Nerea Eizagirre Telleria (Euskal Herriko Unibertsitatea, UPV/EHU; MHLI)  
Maialen Fernandez Martinez (Euskal Herriko Unibertsitatea, UPV/EHU; MHLI)  
Nagore Fernandez Zabala (Euskal Herriko Unibertsitatea, UPV/EHU; MHLI)  
Leire Iruretagoiena Goikoetxea (Euskal Herriko Unibertsitatea, UPV/EHU; MHLI)  
Ainhoa Urzelai Vicente (Euskal Herriko Unibertsitatea, UPV/EHU; MHLI)  
Ane Miren Villagran Arrastoa (Euskal Herriko Unibertsitatea, UPV/EHU; MHLI)

**Antolatzaileak:**



Memoria Historikoa Literatura Iberiarretan (MHLI) Ikertalde Kontsolidatua. Proiektua:  
IT1579-22 / Consolidated Research Group Historical Memory in Iberian Literatures  
(MHLI). Project: IT1579-22

**Finantzaketa:**

enari ta zabal zazu



Universidad del País Vasco

Euskal Herriko Unibertsitatea

Euskal Herriko Unibertsitatea (UPV/EHU)



Eusko Jaurlaritza/Gobierno Vasco. Proiektua: IT 1579-22



Ministerio de Ciencia, Innovación y Universidades/Zientzia eta Berrikuntza  
Ministerioa. Proiektua: PID2021-125952NB-100



<https://mhli.net/gernika/>